

Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒԲ
«ՏՆՏԵՍԻ ԿԻՐԱԿԻ»-ԻՆ ՍԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(7 մարտի 2021 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Տո՛ւր տնտեսութեանդ հաշիվը»
(Ղուկ. ԺԶ. 2):

Սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ ի Քրիստոս,

Մեծ պահքի հոգեմտավոր ճանապարհորդութեան մեջ ենք, երբ ապաշխարութեամբ, ինքնաքննութեամբ, Ս. Գրքի ընթերցանութեամբ եւ Եկեղեցու սուրբ հայրերի խրատներով փորձում ենք հոգեպես եւ մարմնապես պատրաստվել՝ մեղքերից ազատագրված ու հոգով զորացած դիմավորելու մեր Տիրոջ եւ Փրկչի՝ Հիսուս Քրիստոսի հրաշափառ հարությունը: Ինքնաանդրադարձի եւ զղջման կարեւոր այս շրջանը պատեհ առիթ է ամենքիս համար՝ ընդհանրապես մտածելու մեր ապրած կյանքի եւ հոգեւոր աճի անհրաժեշտութեան մասին, մի պահ կտրվելու աշխարհային թոհուրեոհից, հոգսաշատ առօրյայից եւ անկեղծ հավատով ու սրտով Աստծուն աղոթելու, Նրա առաջ մեր սիրտը բացելու եւ իրապես փոխվելու: Մեր Եկեղեցու Տոնացույցում հաստատված Մեծ պահքի կիրակիներն ավետարանական առակների եւ սուրբգրային ընթերցվածքների միջոցով նաեւ հնարավորութիւն են տալիս յուրաքանչյուրիս՝ մեզ տեսնելու այդ ամենի մեջ եւ մտորելու, թե ինչ կանեինք այս կամ այն իրադրութեան ժամանակ, ինչպէս կվարվեինք այդ մարդկանց փոխարեն:

Եղեմական պարտեզում վայելում էինք Աստծու ներկայութիւնը եւ անհոգս, ուրախ ապրում, բայց մեր անհնազանդութեան պատճառով զրկվեցինք ամեն ինչից եւ արտաքսվեցինք դրախտից՝ դատապարտվելով այսուհետ երեսի քրտինքով, տանջանքով եւ անդուլ աշխատանքով

մեր օրերն անցկացնելու: Ցավոք, մեղքի պատճառով խզվեց նաեւ Աստված—մարդ անմիջական հաղորդակցությունը: Մարդկային կյանքի դեգերումներում կրտսեր եւ ավագ որդիներ դարձանք, բայց երբ զղջացինք եւ անդրադարձանք մեր կյանքին, երկնավոր Հայրը մեզ կրկին գրկաբաց ընդունեց, որովհետեւ սիրում է մարդ արարածին եւ միշտ սպասում:

Եւ այսօր Մեծ պահքի շորորող կիրակին է, որ անվանում ենք «Տնտեսի կիրակի»՝ նկատի ունենալով միայն Ղուկասի Ավետարանում պահանջված զարմանալի մի պատմություն: Եւ այսպես՝ մեր Տերն Իր աշակերտներին, ասել է թե՛ բոլոր քրիստոնյաներիս, մի առակ է պատմում: Մեծահարուստ մի մարդ տնտես ուներ, որին վստահել էր իր ամբողջ տնտեսություն կառավարումը: Ընդհանրապես հին աշխարհում մեծահարուստները շատ էին ճանապարհորդում տարբեր երկրներում, իսկ իրենց ունեցվածքը, ամբարած հարստությունները վստահում էին հատուկ եւ վստահելի մարդկանց: Նրանք, հնարավոր է, տարիներով հեռու լինեին իրենց սեփական տանից եւ հարազատ վայրերից, բայց ապրում էին այն անխախտ վստահությամբ, որ իրենց տնտեսությունն օրեցօր զարգանում եւ բարգավաճում էր, իսկ ունեցվածքը՝ ավելանում: Եւ ահա ամբաստանություն է լինում այս տնտեսի մասին, որ նա տիրոջից ստացած ունեցվածքը վատնում է:

Փորձենք մի պահ պատկերացնել նման կառավարչի հոգեվիճակը. ապրում էր բարվոք պայմաններում, որեւէ բանի կարիք չուներ, ինքն իրեն արդեն տեր էր զգում, եւ հանկարծ նրա սիրտն ու հոգին տակնուվրա է լինում, եւ մի հարց է տանջում՝ ինչ կանի կամ կասի իրական տերը վերադարձից հետո: Ինչպես աշխարհի որդիներն են կարողանում շատ արագ կողմնորոշվել, առանց դուշմին-ինչ կասկածի՝ ժամանակը ճիշտ օգտագործել, մտածում է. «Հողի վրա աշխատել չեմ կարող, մուրալ ամաչում եմ» (Ղուկ. ԺԶ. 3): Եւ անմիջապես խնդրին լուծում է տալիս. կանչում է իր տիրոջ պարտապաններին եւ նրանցից մեկին ներում է պարտքերի 50 տոկոսը, իսկ մյուսին՝ 20-ը՝ այն հույսով, որ երբ իրեն զրկեն տնտեսությունից, կկարողանա այս մարդկանց տներում հանգրվանել եւ բարեկամներ ունենալ: Երբ մտովի հետ ենք գնում Հիսուսի ժամանակները, տեսնում ենք, որ ներված պարտքերը, իրոք, մեծ գումարներ էին: Հետաքրքրական է, որ նա մարդկանց կանչում էր առանձին, որպեսզի մեկը մյուսից չիմանար ներման չափը: Եւ Տերը վերադառնալով գովում է իր տնտեսի հնարամտությունը, իսկ առակը վերջանում է հետեւյալ

խոսքերով. «Այս աշխարհի որդիներն իրենց սերնդի մեջ ավելի հնարամիտ են, քան լույսի որդիները» (Ղուկ. ԺԶ. 8):

Մեր Տիրոջ պատմած այս առակը տարբեր ժամանակներում զանազան մեկնաբանություններ է ունեցել: Ուստի պատահական չէ, որ այն համարվել է ամենադժվար ընկալելին եւ ինչ-որ առումով նաեւ տարօրինակը. միթե Հիսուս գովաբանում է տնտեսի անիրավ արարքը: Այս տպավորությունը կարող ենք ունենալ սկզբում, բայց երբ ուշադիր կարդում ենք առակը եւ խորամուխ լինում նրբությունների մեջ, այլ եզրակացություն ենք հանգում: Շատ հստակ է, որ Հիսուս դատապարտում է տնտեսի արարքը, բայց գովաբանում է նրա հնարամտությունը, որ կարողացավ անելանելի վիճակից ելք գտնել եւ անգամ իր սխալ արարքով բարեկամներ շահել ապագայի համար:

Այս առակի մեծահարուստն Աստված է, իսկ տնտեսը՝ արարչագործության թագ ու պսակ հանդիսացող մարդը, որին վստահված է այս աշխարհն իբրեւ մի մեծ տնտեսություն՝ գործելու եւ բարին արարելու: Հետեւաբար Աստծու կամքն է եւ ցանկությունը, որ Իր տված բարիքները եւ շնորհները կարողանանք ճիշտ եւ տեղին գործածել: Աստված մարդուն զարգարել է բազում շնորհներով՝ նրան տեր եւ իշխան կարգելով այս աշխարհի վրա: Երբ մենք այդ շնորհները գործածում ենք բարին արարելու, մեզ նմանին օգնելու, լույս եւ սեր տարածելու համար, Աստված էլ բազմապատկում է դրանք, մեր մտքի լուսավորությունը պայծառացնում եւ հնարավորություններն ու կարողությունները զարգացնում: Մենք չգիտենք այս առակի տնտեսի կյանքի մանրամասների կամ մտածումների մասին, բայց մեկ բան հստակ է՝ նա էլ հասկացավ ներողամտության եւ գթասրտության կարեւորությունը եւ հնարամտությամբ վարվեց:

Սիրելիներ, մեր ունեցած ամեն հարստություն, շնորհ, կարողություն եւ ամենակարեւորը՝ այդքան թանկ կյանքն Աստծուց է: Ամեն ինչ տրվել է մեզ այս կյանքն արժանավայել ապրելու, բարիք գործելու, Աստծու կամքը երկրի վրա կատարելու եւ երկնքի արքայությանը նախապատրաստվելու համար: Այո՛, ինչ ունենք՝ նյութական, մտավոր եւ մարմնավոր, պարտական ենք Աստծուն, ուստի պարտավոր ենք նաեւ դրանից բաժին հանել մեր շրջապատի չունեւորներին եւ կարիքավորներին: Զէ՛ որ մեկ օր մենք էլ հավերժի ճամփորդ ենք դառնալու, իսկ երկնքում Աստծու առաջ կարող ենք արդարանալ միայն երկրի վրա կատարած մեր բարի գործերով: Ուրեմն, ամեն քրիստոնյա այս տնտեսի նման պետք է նաեւ

իր ապագայի մասին մտածի, որ Տիրոջ գալու ժամանակ գովեստի արժանանա: Բայց տեսե՞ք՝ մեզանից շատերն ինչքան կապված են այս ժամանակավոր կյանքին ու երկրային ամեն ինչին: Տպավորություն է, որ ուզում ենք ավելի շատ ապրել այս աշխարհում, հարստություն կուտակել ու վայելել, քան ամեն ինչ անել Տիրոջ հետ Իր արքայությունում հավերժ ապրելու համար: Նման մտածումների ժամանակ հիշենք անմիտ մեծահարուստին, որ ամեն ինչ ուներ, բայց մեկ օր Աստծուց լսեց. «Անմիտ, հենց այս գիշեր հոգիդ քեզնից պահանջելու են» (Ղուկ. ԺԲ. 20):

Մարդը հավիտենական էակ է եւ երկնաքաղաքացի, որի մասին հաճախ մոռանում է: Եւ այսօր այս տնտեսի օրինակով տեսնում ենք, որ մեզ տրված բոլոր բարիքները եւ հնարավորությունները միջոցներ են մեր փրկության, Աստծու մշտամնա ներկայությունը վայելելու համար: Մենք զանազան դրամական գործարքներ ենք անում, թոշակի համար նախապես գումարներ կուտակում, որպեսզի հետագայում՝ ծերության ժամանակ, արժանավայել կյանքով կարողանանք ապրել: Նույնն էլ հոգեւոր կյանքում է. պետք է բարիք գործենք, որպեսզի մեկ օր արժանանանք հավիտենական կյանքին:

Այս առակը մեզ նաեւ մտածել է տալիս հաշվետվության մասին, քանզի, ուզենք թե չուզենք, մի օր մեր արածի եւ չարածի համար հաշվետու ենք լինելու Տիրոջը: Եւ այն ժամանակ, երբ կկանգնենք անկաշառ Դատավորի առաջ, մեր կուտակած հարստությունը մեզ չի փրկելու կամ ազատելու վերահաս դատաստանից, այլ մեզ օգնելու են մեր կատարած բարի գործերն ու ապրած քրիստոնեավայել կյանքը: Այլ խոսքով՝ այս հաշվետվությունը նկատի ունենալով՝ ամեն ինչ պետք է անենք հավիտենապես ապրելու համար: Ս. Հովհան Ոսկեբերանը հաստատում է. «Ասում են՝ դժվար է փրկվելը, բայց նաեւ ամոթ է եւ աններելի, եթե չփրկվես քեզ տրված հնարավորություններից հետո»:

Պատմում են, որ մի մարդ մեռնում է եւ երկինք գնում: Եւ հրեշտակները գալիս են նրա մոտ եւ ասում. «Արի՛, քեզ պիտի տանենք Աստծու պատրաստած բնակարանը, ուր այսուհետ պիտի ապրես»: Ուրախությամբ սկսում է շրջել եւ հանկարծ ադամանդակուռ մի տուն է տեսնում, որում մարդիկ վայելում են, քեֆ անում եւ զվարճանում: Ինքը եւս ոգեւորվում է, մնալու ցանկություն հայտնում: Բայց հրեշտակը մերժում է նրան՝ ասելով. «Սա քոնը չէ, այլ բարեգործ եւ առաքինի մի մարդու, որն իր գիտակցական ամբողջ կյանքն ապրեց Աստծով եւ ամեն ինչ արեց

հավիտենապես ապրելու համար»։ Մարդն ու հրեշտակը շարունակում են առաջ ընթանալ՝ ճանապարհին հանդիպելով ոսկուց, մետաղից, փայտից եւ ստվարաթղթից պատրաստված տների, բայց ամեն անգամ մերժողական պատասխան լսում։ Եւ ահա գալիս կանգնում են թղթե մի տան առաջ, եւ հրեշտակը նրան ասում է. «Ահա՛ տունդ, սրանից հետո այստեղ պիտի ապրես»։ Զարմանում եւ զայրանում է այս մարդը, այսքան լավ տներ կային ճանապարհին, բայց իրեն բաժին հասավ այս խղճուկ թղթե տնակը, ինչո՞ւ..., ո՞ր մնաց արդարությունը։ Եւ լավում է հրեշտակի խրատական խոսքը. «Ամենքդ երկրի վրա ձեր բարի գործերով ու աստվածահաճո կյանքով եք վաստակում շաղախն ու քարերը երկնային ձեր տան։ Ինչպես ապրել ես, ինչքան ապագայիդ համար ներդրում ես արել, հիմա էլ դրան համապատասխան պիտի վայելես»։

Սիրելիներ, ամենքս պանդուխտ ենք այս աշխարհում, ուր ծնվել եւ ապրում ենք մահվան իրականության հետ, բայց առավել կյանք ունենում Բրիստոսով։ Եկե՛ք միասնաբար խորհենք եւ այս առակի տնտեսի նման մեր ապագայի համար հնարամտությամբ գործենք, Տիրոջ հավատարիմ զավակները լինենք եւ մեր կյանքի ամեն վայրկյանը նրանով իմաստավորենք։ Եւ երանի՛ նրան, ով Տիրոջից կլսի այդքան փափագելի խոսքերը. «Ապրե՛ս, բարի՛ եւ հավատարի՛մ ծառա, մտի՛ր տիրոջդ ուրախության մեջ» (Մատթ. ԻԵ. 23)։

Տիրոջ սերը, խաղաղությունը եւ ողորմությունն ամենքիս հետ լինեն, այսօր եւ միշտ եւ հավիտյանս. ամեն։

